

UDVARHELYI HIRADÓ

UDVARHELYMEGYE FÜGGETLEN POLITIKAI LAPJA.

Az „Udvarhelymegyei Jegyzői-Egylet” hivatalos közlönye.
Előfizetési árak:
egész évre 8 kor. fél évre 4 kor. negyed évre 2 korona.
Egy szám ára 16 fl. — Tanítóknak egész évre 6 korona.

Felolva szerkesztő: **Becsek Aladár.**

Hirdetések a legolcsóbban számítottak. Nyilttér sora 50 állér. Megjelen hetenként egyszer, 6-8 oldalon vasárnap. A hirdetés és nyilttér díja előre fizetendő.
Szerkesztőség és kiadóhivatal: Becsek D. Fia könyvnyomda

A polgári leányiskola a közgyűlésben.

Székelyudvarhely, decz 5.

Székelyudvarhely város képviselőtestülete a 10-ikén tartandó közgyűlésen határoz a polgári leányiskola részére adandó telkek tekintetében. Nincsen kétségünk, hogy a képviselőtestület nagy többsége teljes tudatában van ezen iskolával szemben fennálló kötelezettségének, s ez egyszer szakit azzal: a mindent megölelő közömbösségével, mely anyui jobbra érdemes eszmét temetett el, és tömeges megjelenésével lehetővé teszi, hogy ez ügy akként düljön el, mely megfelel a székelyföld anyja, s egyszersmind a legintelligensebb város közönsége értelmi nivójának.

Jól tudjuk, s mérleget is készek vagyunk azt, hogy nem minden rétegében, s különösen az adófizető polgárság körében nem talál élénk visszhangra azon terv, hogy Székelyudvarhely város a Polgári leányiskola részére minden ellenszolgáltatás nélkül telket engedjen át akkor, amidőn a terhek alatt már-már leroskad, s közgazgatási szükségleteire magas pótdó mellett is alig tud fedezetet találni. Azóban ez esetben meg kell minden antipátiának szünnie, mivel itt gyermekeink jövő boldogulásáról van szó, vagyis olyan intézményről, melynek hasznát a polgárság széles rétege látja. És ha a város polgársága nem bozza meg azon áldozatot, hogy az iskola céljára telket ingyen engedjen át, — amint ez országszerte gyakorlatban van — úgy akkor meg kell érnie azt, hogy egyik, szép fejlődésnek indult intézményét elveszít, szegényére az anyaváros intelligens voltának.

Hát ez az áldozat tulajdonképpen nem is áld. Mert nézzük csak. A közoktatásügyi kormány a községi felsőleányiskolánkat előbb államosította, majd pedig len polgári leányiskolává alakította át. Az iskola életképes voltát misem bizonyítja jobban, mint éppen az a körülmény, hogy jelenlegi helyiségei évről-évre szűkebbnek bizonyulnak, vagyis a város közönségének gyermekei osztály és vallás különbség nélkül olyan számban keresik fel, amire annak alapításánál gondolni sem lehetett. No már most, ha az állam nem vette volna át az iskolát, úgy annak fentartásáról s jelen esetben végleges elhelyezéséről magának a város közönségének kellene gondoskodnia, míg így az állam által emelendő díszes épülethez csak a telket kell átengedni, ami mindenesetre pár száz ezer korona megtakarítást jelent, eltekintve az építkezés által a város polgársága egy részének kijáró tisztességes üzleti haszontól s az általános pénzforgalomtól.

Tehát az ügyet nem szabad azon a rideg szemüvegen át elbírálni, amelyen át egyesek helytelen felfogásból kiindulva bírálják, s ezen téves nézetüknek már egy alkalommal kifejezést is adtak, hanem a közóhajnak megfelelőleg a 10-ikére kitűzött közgyűlésre jöjjenek össze a képviselőtestület mindazon tagjai, kik a czélt és az érte hozandó áldozatot értékelni tudják

s a kért területet egyhangulag ajánlják fel az iskolának. Nem gáncs, de elismerés é áldás fog határozatuk nyomán fakadni.

Bizonyára különösnek tűnik föl egy, a városi ügyek ismertén kívül álló az, hogy nekünk itt arra kell kérjük, buzdítsuk a képviselőtestület jó nagy részét, hogy ezen városunk életébe, haladásába mélyen belevágó kérdésben tömörülni siessenek. Ennek magyarázatul szolgáljon az, hogy polgárságunk, s különösen képviselőtestületünk nem agresszív, nem mozgékony, nem iniciáló. Mintha valami közönyösség szállta volna meg, úgy nem tud arra a magasabb nézetre felemelkedni, hogy Székelyudvarhely városnak, mint a megye központjának rendeltetése van; ennek a rendeltetésnek a fölismerése s a neki való megfelelés az igazi misszió, mely teljesítésre vár. E város civilizátorius központja egy szélesebb környéknek, melyet szellemileg vezet, gazdaságilag pedig kormányoz. Ezt a középpontot olyan intézményekkel kell fokozatosan fejlesztenünk — ha mindjárt áldozatok árán is — melyekkel az egész megye közönségét ide tereljük. Ezzel szemben azt kell tapasztalunk, hogy a polgári elem befolyása, a közgyűlés iránt való érdeklődése nem olyan, amilyennek kellene lennie; ölemsúlyilag nehezedik a fásultság, a közöny, a megonyguló lemondás erre a képviselőtestületre. A közgyűlési terem a legtöbbször kong az ürességtől. És ezt különösnek kell találnunk, ha felidézünk emlékeztünkbe azokat a buzgólkodásokat, melyet egyes városatyák választatásuk alkalmával kifejtettek. Az a tevékenységük s a mostani azt bizonyítja, hogy távolról sem a város érdekében történt a bevétel.

Kétségtelen, városatyának lenni olyan polgári tisztesség, melynek anyagi jutalma nincsen, csakis terhei. Résztvenni minden közgyűlésben, foglalkozni a város igazgatását érdeklő összes szövetvényes ügyekkel, mindezekre időt, fáradságot, munkát fordítani — teljesen ingyen. Szóval ezen nobile officiummal feladatok járnak — és ezen feladatok teljesítésére hívjuk most fel ismételtén a képviselőtestület tagjait, hogy ne hogy megtörténhessék az a blamage a közgyűlésben, hogy a polgári leányiskola ügyét újra le kelljen venni a napirendről.

Szevezkedésre, az erők egyesítésére, tervszerű, célirányos és hathatósabb munka kifejtésére van szüksége városunk fejlődésének, modern előhaladásának érdekében.

Nincs kétségünk, hogy megértettünk és szavunk nem lesz pusztában elhangzó szó: a polgári leányiskola részére kiszakítandó terület tekintetében a város képviselőtestülete a 10-iki közgyűlésen végérvényesen és kedvezően fog dönteni.

BELFÖLD.

Nagyhatalmi hóbort.

A bécsi politikának alighanem mi isezük meg újra a levét. A nagyhatalmi hóbort olyan dilemmába keverte a monarchiát, amelyet csak magyar baka vérel lehet tisztázni; nagy okosan otthon tartása az osztrák ezredeket, s így a maga igazságos megvilágításába helyezvén a fennálló paritást.

Az utóbbi napokban a kellemetlen vagy fenyegető jelenségek egész sorozata zudult rá diplomáciánkra. Két vagy három nappal ezelőtt érkezett meg a bosnyák annexió ügyében Bécsbe az orosz jegyzék, mely ragaszkodik a tervbe vett konferencia azon programjához, melyet Oroszország, Anglia és Franciaország közösen állapítottak meg, s amely program szerint Bosznia és Hercegovina annexiójának ügye a konferencián érdemileg tárgyalandó. Mit jelent ez? Azt, hogy Európa nem hajlandó a berlini szerződés által teremtett jogállapotoknak az annexió ténye által történt egyoldalú megbolygatását akceptálni. Diplomáciánknak ennek ellenében csak azt a kétes értékű sakkuzása marad meg, hogy nem megy el a konferenciára és ezzel meghiusítja a konferencia létrejöttét. De ezzel mit sem változtat az a tény, hogy Európa az annexiót továbbra is bitortlásnak tekintti és ezzel nemzetközi helyzetünknek ezt az égő, vérző sebet továbbra is nyitva tartja, kitéve a fertőzésnek és elmérgeződésnek.

A másik igen súlyos diplomáciai vereség Konstantinápolyban ért beantunkat. Olaszfőnt Bécsben elhatározták, hogy az annexió fölötti tárgyalások fonalát Törökországgal szemben nem veszik föl mindaddig, míg Törökország a bojkott-mozgalmat ba nem szünteti; és utasították Pallavicini ögróf, konstantinápolyi nagyköveteiket, hogy a bojkott megszüntetése iránt erőlyes lépéseket tegyen a portánál. Kiamil basa nagyvezér azonban szemé közé nevetett nagyvezérünknek. Törökország füttyöl az Osztrák-Magyar Monarchiával való tárgyalásokra. Mekkora kellett sülydoi nemzetközi presztizsünknek, hogy Törökország, a beteg ombor, így paczkázhatik velünk!

Ugyanez, amikor ezek történek, két szomszédos és állítólag szövetséges ország, Olaszország és Románia közvéleményében a leghevesebb és leggyűlöletesebb izgatás indul meg Ausztria és Magyarország ellen. Olaszországot, mely a bosnyák annexiót még bizonyos csendes, de alattomos és leselkedő hallgatással fogagta, az osztrák egyetemeken éppen jőkor kitört olasz-német diákerékedések izgatták föl megint Ausztria ellen, és ezzel új lángra lobbant az a heves osztrák-gyűlölet, mely minden olasz szívében él. Ami pedig a román mozgalmat illeti, nekünk már most is aggodalommal kell gondolkodni arra, hogy nem fogja-e hadvezetőségünk, amíg majd patakokban ontja a magyar vért Bosznia megtartásáért, fedetlenül hagyni Erdélyt, és ezzel mintegy provokálni Romániát arra, hogy amikor mi nyakig leszünk a bonyodalmakban, az elhanyagolt, fedetlen Erdélyt megrohanja?

Itt van azután az angol felsőház minapi határozata, mely Roberts lord indítványára kimondotta, és pedig kifejezetten Németország ellen irányuló éllel, nagy angol szárazföldi hadsereg szervezését. Ennek diplomáciánkra nézve az a szomorú jelentősége van, hogy illuzóriusá teszi a német birodalommal való szövetség értékét, mert Németország katonai erejét az angol fegyverkezés köti le. Ezzel izoláltágnak teljesen bo van fejezve. Edward király végbevitte művét. Olyan barátunk, akire teljes biztonssággal támaszkodhatnánk, nincs többé. Ellenben szinte nyilt ellenségeink névsora nem rövidebb ennél: Anglia, Oroszország, Törökország, Szerbia, Montenegró, esetleg Olaszország és Románia. Csoda-e, ha e vigasz-

talán külpolitikai helyzet láttára papírjaink árfolyama kétségbejót gyorsasággal osik lefelé?!

A magyar nemzet annak idején nemcsak hogy nem akarta, de a leghevesebben ellenzte Bosznia okkupációját. Az annexióban sincs semmi része, hiszen az róá nézve éppen olyan meglepetés volt, mint Európára nézve. A bécsi kéz, a bécsi elbizakodottság munkája ez. Menthetetlenül bele vagyunk koverve ebbe az óriásinak ígérkező európai konflagrációba, amelyben ellenségként találjuk magunkkal szemben a világ legnagyobb hatalmait éppen úgy, mint kicainy, de elszánt és veszedelmes szomszédainkat.

Aki azonban azt hiszi, hogy ezzel a helyzettel bonyodalmainak vége van, az nagyon csalódik. Bécs miután sikerült neki magára zudítani egész Európát és elveszíteni minden jóbarátot, határtalan elbizakodottságában ma is kész arra, hogy e rettentő külső helyzetet súlyos belső bonyodalmaikkal tetézzé.

Végzetesen elbizakodott politika ez, mely azonban, mint katasztrófában aligha végződhetik. Odafönt nem akarják és nem tudják észrevenni azt, hogy a nemzetközi tekintély, a nagyhatalmi állás elvészett, holott mi azt is megmondhatjuk, hogy hol vezetett el. A chlopy-i mezőkön. Ott történt meg a döntés, a választás a nagyhatalmi állás és az egyezmény német vezényszó között, az utóbbi javára. Ott történt meg a „monarchia“ katonai erejének és tekintélyének összezsugorítása, mely többszörítette az ellenségeket. És ezt a politikát, leton ments, nem színnnek meg folytatni ma sem, és ezért a politikáért kell nekünk, magyaroknak ma-holnap vért és vagyonát áldozni és megosztani a végkimenetel végzetes veszedelmeit.

Politikai jegyzetek.

Székelyudvarhely decz 4.

Az osztrák szomszéd bajban van, nagy bajban: haldoklik a parlamentáriszmus. Külső erőszak nem bántotta, abszolutizmus nem fojtogatta, mégis az utolsó járja.

Az általános választói jogból ered biz az. A csodair, amelytől a birodalom örökösön máladózó darabjainak végérvényes összezsugorítását várták, legelőször is a parlamentet bomlasztotta meg. Hét pártja összeolvasztása helyett támasztott benne hetvenhetet. S a tömérdek párt közt egyetlenegy sincs, amelyiknek volna annyi erceje,

hogy legyűrűe a többit. Előállt egy parlament, amelyikben nincsen parlamenti többség, amelyiknek nincsen kormányképes pártja. Az uralkodó kénytelen ügyvivőkkel, hivatalnok miniszterekkel dolgozni, akik lefelé nem támaszkodhatnak seukire és semmire. Mindenki ellenségük és nincsen egy szál barátjuk Nincs kitől kérniök segítséget s egyoldalú megbízásokkal kétfelé felelősek.

Azokban ha vidáman nem tekinthetjük is a szomszéd baját siessünk kihasználni, míg módunkban van. Így ugyan teljességgel nem illendő és végkép nem lovagias dolog, de annál ésszerűbb és hasznosabb.

Éppen elegendő lovagiaskodtunk a kiegyezés-től idáig. Kiegyezésbeli nyomorúságaink az is az az oktanul gavalléroskodás az oka, hogy nem akartuk kihasználni a Königrátnél kikéfélt és kivast Ausztria megszorult helyzetét.

Bezzeg az osztrák kormányok sohse gavalleroskodtak. Sőt ha bajuk volt ottthon a maguk parlamentjével, rendesen azzal békítették meg, hogy a marakodó pártok közé odadobták közös koncznak a magyar érdekeket.

Most itt a fizetés órája. A gyökér nélkül való, semmi támogatásra sem számítható osztrák kormány, meg a magyar kormány közt, amelyikéhez hasonló tömegű párt még soha nem állt magyar kormány mögött, nagy erőbeli külömb-ség van. Soha jobb alkalom nem kínálkozott arra, hogy békés uton hozzájussunk a magunk igazaihoz, mint most.

*

A politikai helyzetet még folyton a néppárt vasárnapi felhívása uralja. Száz féle oldala van ennek a feltűnő állás foglalásnak, ami megvilágításra szorul, de a legizgatóbb kérdés mindenestre az, miért szállott most táborba hirtelen a néppárt az egyházpolitikai küzdelem zászlójával.

Alig hihető, hogy egyedül Koczurek plébános szabadsága érdekében exponáltak volna magokat Rakovszky Istvánnak. Hiszen éppen Csernoch János, a csanádi püspök, akit oráutusa visszatartott az aktív részvételtől, jelentette ki, hogy Koczurek jelentéktelen abnormis ember, aki magatartásával bizonyára nem egy nagy elvi harcra akar megizenni. A kuria ité-

lete ellen tüntető és az anyakönyv aláírásának megtagadására tüzelő párt szózat mögött fontos jelentőségű akciók rejtőznek.

Először azt kell megállapítani, miért éppen most indul harcra a néppárt, amely tudvalevőleg mindig ügyesen taktikázott és tagadhatatlan diplomaciai érzékkel tette súlyossá maroknyi csapatát. Rakovszky és hívei spekulálnak az osztrák keresztény szocializmus titkos támogatására, Ferenc Ferdinánd egyre növekedő tényleges hatalmának az ő érdekekben való szervezésére és arra a mindjobban észlelhető ellentállásra, amelylyel a nemzetközi szocialdemokraták mozgalmi találkoznak. Ezt a hármast ért, amely a szomszédos állam hatásától, a jövőndő király állítólagos érzelmeiből és a polgárság hangulatából sürösödik össze, a maga párt érdekeinek szolgálatára igyekszik ravaszul értékesíteni a néppárt. Ha az első ütközeteket elvesztik, nem haboznak sokáig, és kilépnek a koalícióból.

Ízt a lépést kérik most elő, mert ez viszont kiinduló pontja egy nagy harcnak, amely a választójog körül fog lefolyni. A néppárt nem gördített akadályt a javaslat benyújtása elé, de az nyílt titok volt mindig, hogy ténylegesen akadályt látja Andrassy reformjában, amely inkább a városi polgárságra és az intelligenciára helyezi a súlyt, míg a falvakat, amelyeket a néppárt jobban megszállva tart, alárendeltebb politikai jelentőségre szorítja.

A jövőre nézve leginkább az nyugtalanítja a néppártot, hogy az új választójog alapján megvívandó választási küzdelemben nem tudja szaporítani a mandátumait, holott gyarapodását éppen a választói reformtól remélte. Maga Bánffy Dezső hangoztatta egyszer a képviselőházban, hogy az általános választói jog révén bekövetkező politikai alakulást egyáltalán nem lehet előre kiszámítani.

A fuziók törekvések kedvező kilátásai is elidegenítik a néppártot a koalíciótól, mert a fuzióz tervek csak az alkotmány párt és a függetlenségi párt egyesülését ohajtja. Meg akarják előzni tehát a rájuk nézve kínos helyzetet, és azt akarják, hogy ők legyenek a felmondók és ne őket érje a felmondás kellemetlensége.

Nevelési elvek.

— Irta: Egy anya —

Életünk, az apály és dagály örökös mozgásában, a melyet alkalmi okok és külső események idéznek elő, erősebb támasztókat keres, mely egyensúlyát határozható meg. Ez a támaszték, ez a gerinc az elvek összességében foglalhatók.

A természeti princípium, létünk alapja és ősforrása, összetartja egész existenciánkat s többekévé irányt ad cselekedeteinknek. Vannak morális, üzleti és életelveink és vannak . . . ab, vannak . . . nevelési elveink is.

De a legtöbben oportunisták vagyunk. Változtatjuk életelveinket a szert, a mint az élet alakul; modifikáljuk és korrigáljuk erkölcsaink elveit, az év uralkodó divatja szerint és üzleti elveinket a szert, hogy milyen konjunkturák tárnaknak élénk. S van is benne valami. Mert hisz minden privát elvünket, indító okainkat, magatartásunkat az általános megismerések forrásából merítjük, a melyből a jó és a rossz fakad. Hisz csak molekulái vagyunk a nagy emberi anyagnak és minden önálló törekvésünk mellett is alá vagyunk vetve az önfentartás mindenható princípiumának.

De van egy pont, a hol intranzigensek vagyunk. Ez a pont a nevelési elv pontja. Ott, a hol abszolút uralkodónak érezzük magunkat, oly birodalomban, melyet magunk teremtetünk, kifejldjük bennünk a parányi cészárizmus csirjája, melyet talán valamennyiünkben mélyen elrejtve alszik csak az alkalmi okra vár, hogy kifejldődjék. Uralkodni! Ez gyermekkorunk öntudatlan álma, ifjúságunk már tudatosabb vágya s érett korunk teljesen tudatos törekvése. Kicsiny hűbéreseknak adunk életet, a kiket ösztön-szerűen szeretünk s a kik fölött megfontoltan uralkodunk. Uralkodunk fölöttük pedig olyan elv szerint, a melyent magunknak elkészítettünk jogosultság, tapasztalat nélkül, vagy legfeljebb oly tapasztalat szerint, a melyet tisztán empirikus alapon szerztünk. De mindaddig, a mig o tapasztalatokból az utolsó következtetést levontuk, addig a nevelés, vagy az, a mit annak tartottunk, véget ért. Sőt nem is vagyunk abban a helyzetben, hogy az egyik gyermek nevelése körül — gyakran elég drágán szerzett — tapasztalatot a másik gyermek nevelésénél alkalmazzuk, mert minden gyermek külön individuum, más argumentumoknak hódol meg, más iuger-

eszközökre reagál, más bánásmódot igényel és nem lehet beleszorítani valamely merev, tetszés szerint alakított nevelési elv formájába.

Csak két dolog van, a mely minden nevelésnél, csak egy, mint minden más cselekvésnél és tevékenységnél, mely czélfelé törekszik, elengedhetetlenül szükséges: logika és következtetés. A gyermek, a kinek természetesen logikai érzéke oly kevés van eltorzulva és deformálva, mint a hogyan nem deformálták a lábakkát még a divat cipők, megvesztegetetlen bírálója a felnöttek cselekedeteinek és logikátlanosságának. Azonnal észroveszi és könyörtelenül helyes konzevenciákat von le belőle, amelyek hol gunyt, hol megvetést, hol fájdalom érzést váltanak ki belőle. Szigorú őro annak az utnak, a melyre a szülők löptek és annak az iránynak, mely felé szülei tartanak. Mindjárt látja az indokolatlan eltérést, a megállást, vagy az előre rohanást, szóval, a nevelés legvalószínűbb hibáját: a következtetéselét.

Mi a nevelés általánosságban? Mire képes az? És mi a végcélja?

Mindenekelőtt és legtöbbször, hogy az egyéni hajlamokkal született lényt beleszoritssa és alkalmazza a mindenkori normákba és formákba, a melyok ama társadalomra érvényesok, a hová a gyermek tartozik, vagy tartozni fog. Ez magától értetődő, szükségszerű dolog. Mert az egyest arra tanítani, hogy az ár ellen uszszon, vagy hogy harcoljon a lehetetlenség ellen, nem más, mint Don Quixote-féle törekvés. Másrészt az értelmes nevelés bizonyos tulajdonságokat, melyeket az uralkodó erkölcsi törvények jókának vagy hasznosaknak ismernek el, előmozdítanak, más tulajdonságokat pedig olynombat. Minden egyéni, nevezetesen a kifejlesztés vagy akárcsak a kifejlesztés törekvése, mely valamely önkéntesen fölállított elv vonatkozik, nem más, mint a gyermeklelken elkövetett erőszak. Olyanforma dolog ez, mintha ha a szülők a a gyermekok fizikai fejlődését, vagy mondjuk tosti növekedését valamely norma szerint irányítani akar-nák s a fiatal testet nyujtanák, vagy összeszorítanák, hogy annak az általuk approbált husszaságot vagy formát megadják. Ez valóságilag, sőt talán bizonyosan balul végződnek; hisz az erőszakos nyujtás és irányítás a fiatal szervezetet roparállhatatlanul megromtáná. A kik ilyen mernének tenni, azokat bizonyára nem tartan senki normális emberoknak. És mégis valamennyien, vagy majdnem valamennyien ezt tesszük a gyermek lelkével, mintha az általunk tet-szés szerint megalkotott normális mértékre nyujtani

vagy összeszorítani akarnók a lelket.

Az észszerű testápolás s az értelmes edzés persze sokban képes hozzájárulni a fiatal lény kifejldéséhez. De okkor sem lehet megelégedezni arról, hogy a természetes föltételek, a levegő, a víz és a táplálkozás leginkább előmozdítja ezt.

Ugyanígyen föltételek érvényesülnek a gyermek lelkén is. Amióta a biológiai studiumok a „lélek“ fogalmával, mint immateriális valamivel, melynek rajtélyes tevékenysége előttünk teljesen ismeretlen és idegen, végezték s a mióta tudjuk, hogy a lelki élet, mint minden más természeti tünemény, az anyag-törvényeknek van alávetve, azóta a Juvonal-féle mondás: „Mens sana in corpore sano“ egyre mélyebb jelentőségűvé laa. Ez értelmesen ápol test természetesen kölcsönhatás gyánant egészséges lelki tevékenységet fog létrehozni.

De úgy, a mint a külső körülmények jótékony vagy hátrányos hatással vannak a teatre, akképpen gyakorolnak ugyanígyen befolyást a külső körülmények a lélekre is. A legszöb nevelési elv is növekedésével válik, ha ellentétbe jut azoknak a viselkedésével és tetteivel, a kik képviselik. Mert sok szülő nevelési elvet konstruál és teljes olnótétben van azzal, a mit prédikál. Növénykéiknek rossz termőföldet, hátrányos klimatikus viszonyokat adnak, azoknak nagyon is sok, vagy nagyon is kevés vizet nyujtanak és faragnak rajtuk, hajlítgatják, formájuk őket, hogy oly alakot adjanak nekik, a melyout ideálisan életerős növénynek kell véleményük szert adni. Nem gondolják meg, hogy a rózsabokoruk más életföltételei vannak, mint a fenyőfának vagy a bükknek.

Mi véleményünk volna olyan kertészről, a ki elméletileg, valamely termőföld vegyületet gondolt ki és bizonyos elv szerint akarná kertjét művelni és azután össze-vissza virágokat és hatalmas fákat akarna benne termelni? Nem volna-e bolond, ha azt váruá, hogy minden pompásan tenyészni fog, a mit ott elültetett és éppen úgy tenyészno, a mint azt elvban oltatározta?

És a legtöbben közülük mégis úgy tesznek gyermekük nevelésénél, mint az a kertész. Sőt oktanalabb módon, mint az. Mert az legalább bizonyos szorított ismeretekkel, néhány általános érvényességű szabály szerint, bizonyos iskolázottsággal indul utnak.

De miképpen járunk el mi?

A fiatal lányok mindent tanulnak, csak a gyermekkel való bánásmódat, azoknak testi

Az új ipartörvény.

Székelyudvarhely, decz. 4

A mi Csemeginek a magyar büntetőködex volt, az Sztorényinek az ipartörvény: egy élet munkásságának koronája, egy munkásélet tapasztalataiból elvont és közigazgatási és államférfiai éleslátással csoportosított kincsesztára a rendelkezések, a melyek a múlt és jelen viszonyainak ismeretéből merítve vannak hivatva a jövő alakulását irányítani. Az ipartörvénytervezet nem a kereskedelmi kormány műve, hanem Sztorényi államtitkáré, a ki évtizedek óta dolgozik e nagy munkáján, a most, mielőtt még valóságos törvényjavaslattá vált volna, mint tervezetet bocsátja közzé, hogy az érdekeltek meg-bírálják, megostálják, anélkül hogy magának a kormánynak presztízse, vagy politikai hírsága szenvedhetne a kritika súlya alatt. Ez az eljárás szerény és okos és méltó magához a kereskedelmi, a mely előttünk fokszik és csak helyesléssel találkozhat annak a nagy érdeklőknek az egyetemes nemzetgazdasági, valamint magánérdekeinek szempontjából is, a melynek megélhetési viszonyait van hivatva szabályozni.

Az ipartörvény megalkotásánál a legmösszebb-mondó óvatosság és elővigyázat szükséges. Egy büntető-törvénytervezet megítélésére a jogászvilág van hivatva, s jóllehet a büntetőködex szankciói a büntetések ellen irányulnak, azoknak véleményét nem kérdezik meg a törvény javaslat elfogadása előtt. Az ipartörvény létesítésénél azonban mindenkin, a ki a törvény valami szakaszában saját magára nézve következtetésekkel járó rendelkezést lát, hozzászólási joga van, mert nemzetgazdasági, általános érdek, hogy az iparüzés a megteremtendő legjobb viszonyok közt történjék, a hogy az ipartörvény biztos és méltányos alapot teremtsen nemcsak az iparüzés szabadságának, hanem továbbfejlesztésének is. Ehhez pedig minden érdekelt, ha még olyan kis körben működik is, legjobban tudja a maga tapasztalati és érzékanyagát demonstrálni. Miután pedig ezek az érdekek, valamennyinek jogossága mellett is ellentételek, el lehetünk készülve rá, hogy ez ellentétek méltányos összeegyeztetésére, a másrészt az ipari közbiztonságot célzó törvénytervezet sok oldalról éles és gyakran méltatlan kritikában fog részesülni. Ez azonban nem von le e nagyabb törvényalkotás érdemből, sőt emeli az értékét az, hogy a kodifikátor maga is belátva a saját maga tévedhetőségét és a nagy

szellemi ápolását nem. Vajjon ki készíttette lábelleni olyan emberrel, a kinek sejtelve sincs a cipész-mesterségről? Vagy ki bizná valamely gép kezelését olyan emberre, a ki még sohasem látott gépet? És mégis legnagyobb kincsünket, jelenünket és jövőnket: gyermekeinket oly anyákra bizzuk, a kik a gyermekeket és annak lényét legfolyébb bájós játék-tárgy gyanánt ismerik.

modernnek legmodernebbjoi, annak a megismerés, hogy a gyermekeknek a szülők által való nevelése inkább hátrányos a gyermekekre, mint előnyös, az állami nevelést ajánlják. Ezzel az általános nivellálást, az individuum elnyomását a végletekig fokozzák. Nem! Ne a gyermekeket küldjük állami nevelőtintézetekbe; a szülőket, nevezetesen pedig az anyákat képezzék ki előre a gyermek nevelésre.

Leányaink sok irányban vannak igénybe véve. A feminizmus mind nagyobb tért hódít. Nevel orvos-nőket, női ügyvédeket, filozófusokat, hivatalnoknőket; szociális tevékenységet fejtenek ki; mindent látnak, hallanak, olvasnak. És mégis, minden, a mit kívánunk, remélünk, várnak, utolsó instanciában nem más, mint a házasság. Ez természetes is. Öntudatlanul arra ösztökéltetnek, hogy teljesítsék voltaképpen misziójukat, melyet a természet elutasít-hatatlanul jelölt ki nekik: a fajfenntartást.

S ha ez így van, pedig így van, készüljenek erre a hivatásra, mely a legkedvesebb, mert legtermésze-tesebb előttük. Tanulják meg, a mire, ha anyákká lesznek, legnagyobb szükségük van. Vegyenek kurzusokat, a hol megtanulják a beteg gyermek ápolását, az egészséges gyermek foglalkoztatását és a hol logikus gondolkodást, pedagógiai alapismeretet sajátítanak el. Tanulják meg, hogy a gyermek nem természetadta játékesz, a kit nem szabad valamely folkapott elv szerint gyötörni, vagy elkényeztetni, hanem hogy a gyermek öhajításokban, szükségletekben gazdag emberi lény, a ki lelki életet él, csak úgy, mint ők maguk s hogy ennek a lénynek mi-voltát tanulmányozni s a vele való bánásmódot el-sajátítani kell.

Minden anyának magával kell vinnie már az anyaság küszöbére ama tapasztalatok eredményét, a melyet leánykorában empirikus módon a gyerme-kekkel való bánásmód körül szerzett. És miután-e-előtt minden gyermekszoba bejáratát hadd díszítse az az irtalmas mondat, melyet a Megváltó Tiborias-tavánál vándorolva, mondott:

— Cselekedj úgy, a mint óhajtod, hogy veled cselekedjenek!

érdekeket, a melyek a törvényhoz fűződnek, maga veti oda javaslatát a bírálóknak, sőt idegen ügyel-vok-ro lofordítva, még a külföldi hozzászólásait is kihívja.

Az egészben nyolczszázötvenhét szakaszra torjódó törvénytervezetnek határniukat meglehetősen jelentős részé az, a melyben a kormány belényul a munkás és a munkaadó között való viszony ugynevezett hatalmi kérdéseibe. Kétségtelen, hogy a javaslat anyai száz más szakaszra valamennyi igen súlyos és jelentékeny érdekeket érint, de ez a rész nemcsak azért jelentős, mert az egész ipartörvény általános érdekű, hanem azért is, mert a munkásviszonyok legújabbkori fejlődésével kapcsolatban a boldogulásra való jogos törekvés bizonyos beteges kinövéseket produkált, a melyek igazolomban tartják a munkást és a munkaadót egyaránt, a a melyeknek biztos kézzel való kioperálása bár biztosíthatja a jövő egész-séges fejlődését, de nem kerülheti el a veszedelmes szűkláz föllépését.

A javaslat rendelkezései megszüntetik, illetve büntető határozatokkal torolják meg a hatalmi tul-kapásokat egy a munkás, mint a munkaadó részé-ről. A javaslat bizonyos megkötésekkel szabad teret enged a sztrájknak és kizárásnak, mint a munka-kinálást és kereslet érdekköreinek összeütközésénél alkalmazásba kerülhető jogos eszköznek, de a munkaadó és munkás gazdasági érdekharcát csak a közvetlenül érdekeltekre korlátozza, szök cselekvő szabadságának megszorítását kizárja a törvényes lehetőségek közül.

A sztrájkot és kizárást föltétlen tilalom alá veszi azokban az üzemkörökben, a melyekben a munkamegszüntetés lényeges közérdeket sért, így a közvilágítási, vízvezeték, hajózási üzemek, tűzoltás és kórházi szolgálat koréteiben általános munka-megszünetetés nem lehet. Egyéb üzemekben azonban csak a külső, közvetlenül nem érdekelt elemek beleszólását, az ugynevezett hatalmi kérdésnek bár-mely oldalról való érvényesülését, vagy erre irányuló eszközök alkalmazását tiltja a javaslat.

Erre a tervezet több pontja vonatkozik. Mind-járt az 542. szakasz tiltja az olyan megállapodásokat, a melyeknek célja a munkaadót az alkalmazott és az alkalmazottat a munkaadó megválasztása jogában akadályozni vagy korlátozni, az 543. szakasz a szervezet kizárását tiltja, nevezetesen a munkaadónak szabad kizárni, de más munkaadókkal a kizárásra vonatkozólag megállapodni nem szabad. 547. Az szakasz tiltja a sztrájk vagy kizárási megállapodásokra csábító felhívást akár szóban, akár írásban s az ilyen meg-állapodásból való csatlakozásra erőszakkal vagy fenyegetéssel rábírnai valakit. Az ilyen előforduló eset-ekben pedig nemcsak a tettesek, de a részese és föl-bujtók is még az okozott kár egyetemes megtérítésé-vel is tartoznak.

A büntető határozatok az ilyen hatalmaskodást, bármely oldalról kövesse is el, kibégásként minősítik és kéthónapig terjedő elzárással és hatszáz koronáig terjedhető pénzbüntetéssel sújtják. Ugyane büntetést szabja a tervezet azokra, a kik a munka megkezdésé-nek vagy folytatásának megakadályozása céljából a munkások vagy munkaadók lakása, tartózkodó helye vagy a műhely előtt csoportosulnak.

E rendelkezéseken kívül a tervezet még két új intézményt is létesít a munkásérdekek javára: a a munkaügyi választmányokat és munkáskamarákat. Ezeket kívül pedig kötelezővé teszi és szabályozza a békéltető és választott bírói eljárást és szervezi a döntő bíróságokat, az utóbbiakat azokra az üzemekre való vonatkozással, a melyekben sztrájkot és kizárást tiltja a javaslat. A döntő bíróság elnöke egy táblai elnök vagy tanácselnök, egyik bírója pedig táblai bíró lesz, a kik az iparbíróság elnökével és az érde-kelt munkások és munkaadók két-két küldöttjével egyetemben héttagú tanácsban kötelezőleg itélnek a munkaadó és munkásság között fölmerült vitás ügyben.

A javaslat még a tél folyamán a parlament elé kerül addig pedig nyíltan folyhat a vita a javaslat rendelkezéseinek egész tömegéről. Semmi kétség benne, hogy a javaslat bírálata minden oldalról széles medorben és nem is szenvedély nélkül fog folyni. Hogy mi marad meg belőle és mi fog változni, az most az érdekeltségen áll, de akárhogyau kerüljön is a javaslat majdan a törvényhozás elé, tagadhatatlan, hogy Sztorényi e nagy munkájával a legokoldalubb, legmélyebbható és nem idegen nyomokon jár, hanem újításokban gazdag és mérsék-letében és merészségében egyaránt nagystilű törvény-előkészítő művet alkotott.

HIREK.

Székelyudvarhely, decz. 6.

Egyről-másról.

Aligha van a kerek földnek még egy ilyen oszteleulú költekező népe, mint mi vagyunk. Állam-háztartásunk évente eozromillió koronába kerül; az ország összes ingatlainak értéke mintegy 30 ezer millió korona; onok a gyümölcsöző tőkének 3 szá-zalékos jövedelmét maga az állam költi el. Ez csak a konyhapénz. Emellett az állam füllig adós a az örökös pumpolások és kölcsönök kenyérést eszi, mint jó magunk. És nem bírja jól oltartani még tisztvi-selőit sem, mindenki paaszokdát itt a kis zsevede-lem és a drága élet miatt: hivatalnok, katona, ügy-véd, orvos, pap, jegyző, tanító, gazda, iparos és munkás. Mind az őt paaszolja, hogy kevés a pénz. Így zug fel az őserdőkben is az éhség fenyegető moraja, mikor leszál az alkony. A miniszter éppen úgy nem jön ki a fizetéséből mint a fogalmazó ur, vagy a számtant. Ha uri vagy nem uri társaságban eldöbbsz egy követ, az bizonyosan adós emberre esik. A váltó paripája ragad bennünket, Isten tudja hová; az anyagi goodok nyomasztó sötétjében még a re-ménység mécsesét sem gyujthajtuk fel, mert ezután csak rosszabb napok következhetnek ránk. Apraja-nagya ennek az országnak a csödrre megérett; töke-gyűjtő erőnk nincs, fizetési és vásárlási képességünk évről-évre sorvad, minél fogva a vásárlókra támasz-kodó gazda és iparos nem tudja itthon eladni a por-tékáját; a kivitel tehát emelkedik, a behozatal csök-ken, a munkának értéke véz. A szegényedésnek mindezen jelei kiadták már magukat nálunk, mint a hideglélés. Hanem azért mégis esztelenül költekezőnk.

Aki a deficiets jó vidéket futólag megzem-léli, azt hiszi, hogy ez a krózusok tanyája. A házak odai sápadt gyermekkel vannak megtöltve, és min-den oduceoportnak van azonban egy „szalon“-ja, berendezve havi részletfizetésre vett hazugságaival a jólétnak; itt zsurokat szokott rendezni a nagyságos asszony, aki egy borzas cselédet és fogadónapokat tatt. A nagyságos asszony nagy családi multjára vagy magas összeköttesseire, vagy toaletljeire büszke, de valamire okvetlen büszkének kell lennie, hogy illően megvetesse azokat, akik alacsonyabb színvonalról emelkednek a szalontel borzalmasságaiba. A nagy-ságos ur, aki aktákat gyárt, hitelbe ölözködik, és az otthon nyugalmát korcsmákban piheni ki; haj-landó egy hajlongó pinczérnek odavetni olyan bor-ralvót, amiért otthon gyilkos vitát kezd, ha azt kenyérré kéri. Ezek a jaltjerekek. Maguk is tudják, hogy bolond életet folytatnak és csak az osztályors-jákét mentheti meg már őket. De hát már milyen az élet tónusa.

A nagy jövedelmek képmutatásait és hencze-géseit pedig már leírni sem bírom. A szemek szánt cifrálkodások soknemű erkölccselen tőkéje között már kaparszni sem lehet. Egyik oda adja egész ölete nyugalmát, egy urat mutason; másik oda adja családjá jövőjét, a harmadik becsületét adja oda. Kilecczven perzentjét a társadalomnak gond-kuokság alá kellene helyezni.

Egyfelől az igények féktelen növekedése, más-felől a pénztelenség, az eladósodás, és a szegénység: mi lesz ennek a vége? Itt az bizonyos, hogy vala-melyik hurnak el kell pattannia, még pedig csak az pattanhat el, amelyiken a mesteregesen emelt élet-igények tulterbe feszített meg. A gazda nem enged-het már a buzájából, mert most is elég olcsó, a munkás sem engedhet a gunyájából, mert most is elég rongyos. Az állam sem engedhet sokat, mert mind többet várunk tőle, de hiába lesz az bármit is, hiába csinál gazdasági politikát, hiába takarítja meg az adó filléreit, mikor az adók legnagyobbikát: a majomadót elnyeli az esztelen költekezés. Sem az, sem ez nem engedhet és nem segíthet, hanem a sok nagyságos urnak és urnónek kell leszállani a lóról, ez bizonyos. Kenyérré es rubára muszáj telni, de urakra, majmokra és bolondokra nem jut pénz ezu-tán annyi sem mint eddig jutott.

Meg kell tehát kezdeni az egyszerűség divat-ját onnan felülről. Honnan jösszanyainkra a mai rossz szokás azelő fu. Néha a jó példa is ragadós. El le-hetne talán még bitetni velünk, hogy nem soking az, ha rubázkodásunk a hazai ipar színvonalán áll. Hogy az egyszerűen kellemes otthon nem szegyeu. Hogy a felül czimezések olcsó ajándéka nem tisz-tesség. Az igazi előkelőség példája kioktathatna még bennünket afelől, hogy a luxus nyomasztó adóját csak a parnevű izlés vetette ki reánk és hogy os-toba, aki ezt a majomadót fizeti. Izlésben és divat-

ban vezető hölgyeink igazi mentőmunkát végezhetnek e téren a megcsinálhatnák, amiből politikusaink hozzáfogni sem tudnak: a társadalmi rekonstrukciót.

Ab milyen szívesen vedlenék át mi agyongyórtórt hitelezőink előtt szegénykező nagyságos urak, egyszerű és nyugodt tekintetes urakká!

A legvérszűbb seb.

— Vissza Amerikából. —

Andrássy Gyula gróf belügyminiszternek a múlt napokban az országgyűlésen elhangzott nagyszerű felvilágosítása, az Amerikai kivándorlás ügyében egy intelplélációra adott válasza, — széles köröknek, monohatónak az egész magyar közvéleménynek figyelmét odairányítja az ország legvérszűbb sebére, a kivándorlásra. Valóban milliárdokra megy az a nemzeti tökevesztés, melyet a hazai kivándorlás okoz és korántsem kiegyenlítve szokkal a pénzekkel, amelyeknek a felvidéken s itt Udvarhelyvármegye egy-két közegében csak legendás híre van, hogy egy-egy szerencsésebb kivándorló itthon bagyott családjának mennyi pénzt küld hazá. A hír szárnyán egy kis amerikai pénz ezreke nő és nem családunk, ha a kivándorlás okát ebben találjuk leginkább.

Ha Amerikában mindenkinek olyan rózsásan menne a dolga, akkor miképpen történhetne meg az, hogy a legutóbb is 10.000 magyar honfitársunk jött haza a duzzadó reménység földjéről, Amerikából. 10.000 magyar, akik buszu családostan és azzal a szilárd elhatározással jöttek haza, hogy magukat megegyeszer lóvá tenni nem engedik.

A határszéli rendőrkapitányok és a Fiuméből érkezett hivatalos jelentések szerint ugyanis rövid négy hét alatt 10.000 magyar munkás jött haza, akik az beszélik, hogy Amerikában az utabban kivándorlók sorában a legutóbbi reménység, kétségbeesés van abban a tekintetben, hogy amit előzőleg hirdettek, az új elnök választás befejezése után gazdasági fellendülés be fog következni. A jelek arra mutatnak, hogy egyelőre Amerikában nagyobb arányú gazdasági fellendüléstől, az ezer meg ezer számra beverő munkások foglalkoztatásáról szó sem lehet, és kétségtelen, hogy nem 10.000 számra jönnek a kivándorlók haza, akik túl az Océánon oly kezeresen családostan, hanem jóval nagyobb számmal, ha hajójegyre és utazásra lenne pénzük.

Es jól lehet ilyen sötét a helyzet, — nem szünetel az Amerikába való csábítás munkája. Az egész ország osztatlanul üdvözölheti tehát a belügyminisztert, aki a mainál még szigorubb bírsággal kíván lesújtani azokra, akik hivattászterü provizóert az itthonvalókat Amerikába csábítják. Mert annyi bizonyos, hogy nagyon érthetik ezek a gonoszszelű emberek a maguk dolgát, hogy ámbár Amerikát, amelyről ók arany hegyeket ígérnek, tizezrével hagyják el a megcsalódott honfitársak, mégis akad olyan vak, olyan jöhízemű, olyan csalódni szerető ember, aki lépve megy és éppen most, amikor rosszabb időt nem váaszthatna, — Amerikába vitorlázik. Mert azt megtudnók érteni, hogy egy-két ember Amerikában se boldogul, de mindjárt tizezer ember? aki vigan kifizeti a totemes hajójegy árát (talán egész életének összes kereseményét) s kiutazzék, meg megint visszavitorlazzék, ezt józan észsel senki se fogja gondolni. Bizonytal úgy van, amiről különben az amerikai lapok állandóan írnak, hogy a gazdasági válság tart, a gyárak csukva vannak, munka nincs és Amerikában csak azok a régebben kivándorlók tudnak megmaradni, akik nem lévén teljesen vadidegenek, hitelük van, amelyet kibaszálnak abba a reményben, hogy majd csak virradnak jobb napok. Vagy azok maradnak, akiknek a hazaüzására való pénzük nincs meg és idehaza sincsen olyasvalakijük, aki küldene számukra pénzt, ezzel kiváltana őket a sötét rabtságból, nyomorból.

Még mindig napirenden van Amerikában a munkanélküliség tüntetése, az éhezők fenyegetőzése, a tömegbe állása és részülkéről az élelmiszerezallító vonatok megtámadása. A helyzet még kegyetlenebbnek igérkezik a hidegebb idők báltával. Munka? Munkaszoporulat pedig legfeljebb csak a legvérszűbb amerikai számítás szerint is, legföljebb abban az arányban várható, hogy az Amerikába elhelyezett munkásokat fogják tudni elhelyezni. Új bevándorlókra Amerikának nincs szüksége. Azért mondják oly sürűn az Amerikába vándorolni akaróknak, hogy vissza!

Az „Udvarhelyvármegyei múzeum egyesület.”

Magyarország szocialista fővezérei hiába kiabálják tele a világot, hogy a bősök Hunyady János, Zrinyi Miklós, Kinizsi Pál, stb, kiknek köszönhetjük, hogy hazánk a sok vész és viharban megértte az ezeréves ünnepeket, közönséges gyilkosok, ne tanítsák az iskolákban azoknak hőstetteit, mégis csak igaz marad a régi mondás, hogy multon épül fel a jövő. A százados terebélyes fának messze beynulnak a földbe gyökérszállai s csak úgy képes új rügyeket, új virágokat fakasztani, — úgy egy nemzet, vagy ország történetében is az évszázadokra vagy ezredekre visszanyúló emlékek azok, a melyek lépések a ma helye-

son gondolkozó ifjúságát vezetni a hazaszereteten, a jóban és a szépben. A jövő csak reményekkel tölt el, a mult pozitív adatokat szolgáltat úgy nemzet életére s megmutatja az irányt mikép lehet fejlődni, haladni előre.

Minden ország, népfaj megye sőt magánosok is arra törekednek, hogy a mult rozadás emlékeit a mi legbiztosabb iránytűje a mult feltárásának. a jelenkor alkotásait, mely a mesze jövőben fogja megmutatni a mai kor műveltségét, őszegyűjtések és a jövő nemzedéknek öröklül adják. Ugy cselekedett vármegyénk is. Gyűjtött-gyűjtött a mig és a mit lehetett s most oda jutott, hogy annak kérdése merült fel, vajjon továbbra is fenntartassék-e a múzeum egy-let, vagy a sepsiszentgyörgyi „Székely Nemzeti múzeumnak” adassék át. E czélból f. hó 8-án d. e. 11 órakor a vármegyeház kistermében közgyűlést fog tartani, a melyen a választmány a következő javaslatát terjeszti elő:

„A törvényhatóság a Székely Nemzeti Múzeumnál már a multban szerzett tulajdonjogát jövőre is tartsa fenn és annak megerősítésére ajánlja fel a vármegye múzeumának auyagát és szavazzon meg annak fenntartására bizonyos évi segélyt.”

Rendkívül fontos úgy ez a vármegye közönségére, mert kutatási szempontból valóban lényeges, hogy az összes, a székelység történetére vonatkozó régiségek egy helyen legyenek, de vajjon a vármegye nem szenvedne hátrányt, vajjon nem vesztie-e el teljesen az alapot arra, hogy valaha megyei múzeum létesülhessen? Es vajjon azou egyének, a kik kizárólag az udvarhelymegyei múzeum részére ajándékozták tárgyaikat, vagyis helyesebben azon reményben adták át tárgyaikat, hogy múzeum létesül és azok kizárólag itt őriztossenek, beleegyeznek-e abba, hogy más városba adassanak át? Más múzeumnak, a mely ugyan az egész székelység érdekeit képviseli, de nem az anyavárosban van.

Mind olyan kérdések, melyeknek megvitatsa rendkívül fontos. Epen ezért felhívjuk az összes muzeumeyeti tagokat, hogy va véletlenül a személynek névre szóló meghívóját nem kapták volna meg, akkor is a gyűlésen jelenjenek meg s a tárgyalásban vegyenek részt, mert később aztán hiába minden a határozattól eltérő vélemény.

t. p. a.

Városi közgyűlés. Székelyudvarhely város képviselőtestületét *Gothárd János* polgármester f. hó 10-ikére rendkívüli közgyűlésre hívja össze. E gyűlés tárgyat többek közt a polgári leányiskola részére adandó telek, továbbá a községi iskolához vezetendő utcanyitás képezi. Ez utóbbi ügyben, mint értesülünk négy telektulajdonossal az egyezőag már megvan, csupán a barátoknál van még függőben az egyezés. Kilátás va azonban arra, hogy ez is egyezőagessen fog elintéztetni.

A legnagyobb veszedelem ellen. A szegénysorsu tüdőbetegek szanatoriuma javára *január 7-ikén* rendezendő estély iránt az érdeklődés, tekintve a czélt és a módozatot, vármegye szerte fol van kelteva. A szűkebbkörű rendező bizottság e héten tartott összejövetelén abban állapodott meg, hogy műkedvelői előadást rendez, mégpedig tancz-czál egybekötve. A rendezőség választása *Gyurkovits leányokra*, Herczeg Ferencz kiváló vigitékára esett, melynek szereplőt *Bodolla Gaborné* és *Ugron Ákos* főispán voltak szivesek felkérni, mig az előadás rendezését *Hartmann János* tanár vállalta el. Az estély, mint jeleztük tanczmulatsággal leaz egybekötve, s így nincs kétség, hogy a város társadalmi rangkülönbség nélkül megjelenik és az, hogy filléreivel áldozzon a legnagyobb veszedelem a tüdővész ellen bezetótt és máris sikeres akcióra.

Kirendelések. Az igazságügyminiszter a székelyudvarhelyi törvényszék területére vizsgálóbíróvá *Göllner Béla* törvényszéki bírót, állandó helyettesévé pedig *Mihály János* törvényszéki bírót rendelte ki.

A háboru szele fujdogál. Illetékes katonai körök felhatalmaztak a következők kijelentésére: A legközelebbi napokban temérdek csapatszallítást fognak látni vasutainkon. Ezek a szállítások arra vezetendők vissza, hogy a minap közzétett meghatalmazással élni fognak s azokat a póttartalékosokat, akiket e hónap első napjaiban nyolcz heti szolgálat után a szolgálatból el kellett volna bocsátani, vissza fogják tartani és a békeleltéazim emelőse végett a tizenötödik hadtesthez Boszniába fogják küldeni. Az annak idején nyert meghatalmazás úgy szól, hogy szükség esetében a póttartalékos-évfolyamokat és a három fiatalabb póttartalékot behívhatják. Ezzel fog a hadvezetőség bőségesen élni, amennyiben, mint említet-

tük, a legifjabb póttartalékos-évfolyamokat, amelyeket októberben nyolcz heti szolgálatra behívták, nem szabadásgolják, hanem visszatartják. Továbbá Boszniába fogják küldeni azokat a tartalékosokat, akik a tizenötödik hadtesthez tartoznak. Mind amellett azonban nyugtalanságra nincsen ok. Itt említjük föl, hogy csütörtökön reggel Székelyudvarhelyről újabban 170 katonát szállítottak le Boszniába.

Karácsonyi vásár. A segesvári Tulipán-szövetség Magyar iparvédő egyesület — mint jeleztük — a segesvári állami iskola tornatermében rendezendő karácsonyi vásárral egybekötött iparkiallítását ma délelőtt 12 órakor nyitják meg. A kiállítás védnökségét *Saterényi József* államtitkár vállalta, a kiállítás ünnepélyes megnyitását is az ő képviselője végzi. A kiállítás 7. és 8-ikán is nyitva lesz. A kiállított tárgyak jutalmazására a kereskedelmiügyi miniszter *Báró Kemény Béláné* lelkes fáradozására, 600 koronát folyósított. A változatos szép kiállítást a közönségek megtekintésére ajánljuk.

Szt. Antal-estély. A mad. u. 7 órakor tartandó Szt. Antal-estélyi műsora a következő: 1. Ének Szt. Antalhoz, előadja: *Szabó Antal*. 2. Szavaló: *Szabó Marinka*. 3. Zongorán játszik: dr. *Solymossy Lajosné*. 4. Szabadelőadást tart: *László Lajos* plébános. 5. Énekel: *Szemerjai Károlyné*, hármioniumon kíséri *Szabó Antal*. 6. Melodramát ad elő: *Majerszky Gyula*, zongorán kíséri *Göllner Béla* 5. o. t., csellón *Hargita Károly* 8. o. t., hegedűn *Székely Vilmos* 7. o. t. 7. Quartett, előadják: *Hargita Károly* 8. o. t., *Májor István* 8. o. t., *Székely Vilmos* 7. o. t., *László Alfréd* 7. o. t. 8. Éneke: *Szabó Antal*. Az estély elnöke: dr. *Valentsik Ferenczné*, rendezői: *Medgyesy Emma*, *Daróczy Ninuka*.

Suc auspiciiis doktorok Kolozsvárt. A hivatalos lap vasárnapi száma közli a király azon elhatározását, melylyel megengedte, hogy a kolozsvári tudomány-egyetemen az 1906—7. tanévre *Hóry Endre*, az 1907—8. tanévre pedig *Buzsa László* és Hegyemegi Kiss Pál államtudományi doktorokká sub auspiciiis regis avattassanak fel. A király *Molnár Viktor* államtitkárt bizta meg, hogy őt az ünnepies felavatáson képviselje. A sub auspiciiis avatás időpontját az államtitkár legközelebb meg fogja határozni.

Kinevezések. A székelyudvarhelyi pénzügyigazgatóság *Dénes Mihály* székelyudvarhelyi díjtalan adóhivatali gyakornokot a székelykereszturi adóhivatalhoz dijas adóhivatali gyakornokká, *Molnár Ferencz* Lajos pénzügyigazgatósági díjnotot pedig a székelyudvarhelyi adóhivatalhoz díjtalan adóhivatali gyakornokká nevezte ki.

A városi szegények javára özv. *Mihály Béla* által kedden rendezett műkedvelői előadás szépen sikerült. Az *Özvegy kisasszony* vigiték minden egyes szereplője jól megfélelt feladatának, s a tómet zsufozásig megtöltő közönség teljes elismerését érdemelte ki. Az estélyen felü fizettek: Dr. *Szabady Ferenczné*, V. N., *Sterba Ölon* 2—2 kor. *Soha Aladár* 1 kor., *Paschok Viktor*, N. N., 40—40 fillér. A rendezőség ez uton mond köszönetet egy a szereplőknek, felüfizetőknek, mint a nagy közönségnek.

Tartalékos katonák jelentkezése. A 82-ik hadkiegészítő parancsoktség megkereste az iránt a megye alispánját, hogy a tartalékos katonák jelentkezései a védtörvény utasítás III. rész 15. §-a értelmében eszközöltessék. A megkeresés indokál az szolgál, miszerint az utóbbi időben gyakran előfordult, hogy a nem tényleges állományu katonák jelentkezéséinél az ennek átvezetésére hivatott polgári közegek a jelentkezések átvezetését annyira felületesen eszközlik, hogy babár egy-egy tartalékos katonára illetékesi községétől nem is olyan távol tartózkodik és a jelentkezési szabályokat is pontosan betartotta, a behívási parancsot megegem lehetett kézbesíteni, ami csak a jelentkezések átvezetésénél előírt szabályok be nem tartására vezethető vissza. Továbbá a jelentkezési lapok egyrésze a parancsnoksághoz be nem küldetik, miáltal a nem tényleges állományu katonák tartózkodási helyeinek pontos nyilvántartása teljesen lehetetlen; az 1905. sorozás évbéli katonák közül, kik visszahívtak, a bevonulások alkalmával történt katonu könyvek átvizsgálásánál észleltetett, hogy a jelentkezési szabályokat ámbár betartották, de a jelentkezési lapok még a mai napig be nem érkeztek. Az átiratot az alispán a megye biv lapjában azzal teszi közfé, hogy a megkeresésben foglaltaknak az illetők a legpontosabban megfeleljenek.

Iparosok állérestélye. A Polgári önképző- és segélyező egyesület f. hó 5-iki állérestélyeinek műsorára a következők: 1. Burger Arthur tanár előlvas. 2. Scheffánék Jozsefu monológját ad. 3. Hagedű szülő, Barsay Béla által. 4. Ferenczy Margit szavalt. 5. Pál Gyuláné énekelt. A nyitányt és a szünet közti zenei részeket a helybéli zenekar vezényeltette. **Rendezők:** Barsay Margit, Pál Annuška, Virág Ferencz, Keszler Dózsa.

Szép vadászszákmány. M. hó 27. és 28-ikán Kovács János zombori kiségitő erdőőr, Székelyszombor vadászterületén három darab kifejlett nőstény farkast lőtt. Az erdőőr a szép vadászszákmányt bizonyára illő jutalomban fog részesülni.

Sajtóhiba. Mult vasárnap lapaszámunkban a Székely társaság felhívását magába foglaló közlönyök címében értolomzavaró sajtóhiba csuszolt be. A kérdéses cím így olvasandó: Analfabéták oktatása.

Állati betegségek. Sorlóévvez megszűnt Kiebeczon és Székelyszombor községeken. — Lépfene fellépett szorványosan Bügöz község szarvasmarha állományában.

A Petőfi-ház. A mi nap érkezett haza a londoni kiállításból a Petőfikáz és ereklyemúzeum könyvtárának rendezése. A művészi kivitelű eszékények egyenesen a Bajza-utcai Petőfi háza vittek, melynek belső díszítő munkálatain javában dolgoznak Lőry Gyulának, a Petőfi társaság titkárnak felügyelője. Az újalkotás befejezése után Ernszt Lajos, a Petőfi múzeum igazgatója, nyomban megkezdi a rendezést és a nagybővű ereklyetárgyak elhelyezését. A Petőfi múzeum fontartási czéljára rendezett sorsjáték 1. koronás sorsjegyeinek terjesztésére megmozdult az egész magyar társadalom. Amint értesülünk, vároményekben is erős akció készül. E mozgalom támogatására mi is felhívjuk közönségünket, mert a sorsjáték sikerétől függ az, hogy a Petőfi házat a Petőfi Társaság mielőbb átadhassa rendeltetésének. Az egy koronás sorsjegyek megrendelhetők a Társaságnak Budapest, IX., Boráros tér 2. sz. alatt lévő irodájában.

Rendőri hír. Kovács János a Villamos-iroda volt szolgája, bétőn reggel a Kollegium-kert mögött a beérkező vonat elé vetette magát, mely fejét törzseről levágta. A szerencsétlen embert az kergette a halálba, hogy részeges volta miatt állását elveszítette. A kórház halottas kamrájából temették el.

IPAR ÉS KÖZGAZDASÁG.

Iparkamarai közgyűlés. A marosvásárhelyi kereskedelmi és iparkamara hétfő közgyűlést tartott, melyen az új ipartörvény tervezetre vonatkozó megállapodásait summázta. Napirand során örömdetle tudomásul vette a gyűlés, hogy a kamara területet kisiparosai a közöshadsereg 1909. évi lábbeli szükségletéből 4692 pár elkészítésével bíztattak meg; hogy 300 koronás külföldi tanulmányúti ösztöndíjat a keresk. miniszter Orás Domokos József marosvásárhelyi kocsigyártónak ítélte oda. Ezután az ipartörvény tervezetét vette részletes tárgyalás alá a teljes ülés. Örömmel üdvözölte a reform munkálatait és felhívta a miniszter figyelmét, hogy legyen tekintettel az átmeneti nehézségekre, az iparosok szerződései és teherviselő képességére, nehogy oly törvény alkotassák, melyet majd nem lehet végrehajtani s amelyel onnellfogva a kitűzött célt sem lehet elérni. A képviselés kérdésével melegen üdvözölte a mestervizsgálatra vonatkozó reform intézkedéseket, mert ebben az iparfejlesztés biztosítását látja; hangsúlyozza azonban, hogy képviseléshez költött ipart üzemeltetővel más, mint iparperester ne üzhesson. Az iparoktatás alapjául VI. el. oszt. olvgozását követeli Egyben szükségesnek mondja, hogy az iparoktatás és szakoktatás egy kormányzat alá a keresk. miniszter hatáskörébe vonassék. A munkásvédelem kérdésével sok aprólékos, ez idő szerint fölösleges kereszttől sem vihető javaslat mellőzését kívánja, mert túlhaladja az iparosok tekerviselő képességét. A munkásközvetítést az ipartestület kezében kívánja hagyni. A sztrájk jogról szóló szakaszt külön törvény keretében megoldandónak véleményezi. Az ipari szervezetekből csak az ipari és keresk. testületek, ipari és keresk. egyesületek, valamint ipari szövözetek munkába állítását óhajtja, a többi mellőzendőnek tartja. Szükségesnek véli azonban ipari szabbizottságok felállítását, melyek a munka folyamánból erelő perekben az ipari érdekeknek megfelelő gyorsasággal ítélné. Szükségesnek tartja végül, hogy az iparkamarák az iparfejlesztésre nagyobb befolyást nyerjenek. Egyekben az egész javaslat intenczióit helyesli. Ezután a teljes ülés a kamara 1909. évi költségvetését 35122 kor. bevételrel, 34614 kor. kiadással elfogadta. Foglalkozott végül Székelykeresztur, Oxlánd és Lovéte községek husvizsgálásának és buvátyásának kérdésével, melyeket az iparosztály véleménye szerint intéz el.

Kiadja: Becsek D. Fia könyvnyomdája.

NYILTTÉR.

Uri díszcsikkék legszebb kivitelben Szenkovits János Utódánál, ugyanott a Kobrak-csípők leszállított árakban kiárúttatnak.

TAVIRATOK.

Budapest, decz. 6.
(Érk. d. u. 6 ó.)

Országgyűlés.

A képviselőház mai ülésén Justh Gyula elnököl. Folytatják a kulturtárca költségvetésnek tárgyalását.

Pop Csicsó István határozati javaslatát, amelyben a nem magyar színművészet számára állami támogatást kért, elvetették. Az alkoholellenes mozgalomra szánt összegek tételénél Golnis László fejtegeti az alkohol romboló hatását az emberi szervezetre. Ház a tételt megszavazta.

Halász Lajos rámutat arra, hogy közös konzultációnál kevés a magyar tisztviselő. Kívánja, hogy a magyar ifjak az egyetemmel párhuzammal elgélhezessék a konzuli iskolát is.

Nincsen mozgósítás.

Bécs. A hadügyi vezetőség vonatkozásban a sajtóban ismétlődő hírekre, félhivatalosan kijelenti, hogy mozgósításról egyáltalán nem lehet szó, miután chez tartalékosok behívására volna szükség, holott eddig egyetlen egy tartalékos sem hivatott be. Valótlannak jelenti ki azon hírt is, hogy Ausztria-Magyarország egész hadtesteket irányít határra.

A képviselőház folyosóján ma Ugron Gábor kijelentette, hogy Titon olasz külügyminiszter tegnapi beszéde után háborúra nincsen semmi kilátás. A katonaságot csak határ megerősítési szolgálatra küldték ki Boszniába.

Konstantinápoly. Pallavicini ögróf nagykövét felesége ma ide érkezett, mielőzt azt kövöztetik, hogy Pallavicini nem hagyja el Konstantinápolyt.

Vambergy Árnin egyetemi tanár legközelebb több magyar ember kíséretében Konstantinápolyba utazik. Utazása hírszerint békeközvetítéssel van kapcsolatban.

NYILTTÉR.

Nyilatkozat

Az Udvarhelyi Híradó* nov. 22-iki számában Titi Gábor bögözi lakos által közzétett nyilrti cikkben azt állítja, hogy ő a Lisszói Pál korcsmájában megverése idejében a mi társaságunkban volt. Ez állítását, mivel mi vajmi ritkán jelenünk meg korcsmában — s akkor sem cigány társaságban — a sajtó tisztességünk megóvása szempontjából teljes határozottsággal visszautasítjuk. Megjegyezzük, hogy Titi az ugynevezett „magyarországi bázoló cigányok” típusa.

Mint később hallottuk, már a reggeli órákban „mulatni” kezdett a nagy közönség által bizonyára ismert és e fajta becéző legények módjára. Hogy napközben kikkel volt, miként viselkedett, nem tudjuk. Mi 6 órákor mentünk oda, hol több társunkkal együtt töltöttük az időt, nem is észelve a tőlük már megszokott izetlen bevetekedéseire.

Vasasnap lévén, sokan voltak ott, de nem is sejtjük: honnan vette a bátorságot arra, hogy nevünket kapcsolatba hozza ezzel a hibetöleg az ő kibívó természetével előidézt a ránk nézve kellemetlen ügyvel. Máté István, a ki általa felbujtással vádolottat törvényes elégtételt szerez; mi pedig midőn e valótlann állítást újból visszautasítottuk, tiltakozunk az ellen, hogy Titi Gábor öt érdeklő ügyekben nevünket forgalomba hozza. Bögöz, 1908. nov. 27-én.

Veres Ferencz, Veres Mózes, Máté István.

Egy fiatal magyar postai hölgy Németországba megy férjhez. Melyik tisztességese magányosan jól főzni, szépen mosni és vasalni tudó 20—40 éves leány v. asszony, jönnie el velem? Ilavi fizetés két évi szerződéssel, az első két évben 20 korona, de további években folytonos fizetés emelése, ha meg lesznek elégedve. Föltétlenül búcsóeset szolgálat megkivánatik és oly úszvegy, magányos asszony, ki egy helyben szeret évekig maradni, nálam jó helyet találna, mert egész életét át nálam maradtam, s így biztos jövője lenne. Ajánlatok küldendők: Smoldits Gizu úrnőnek, Budapest, Fő utca 53.

Szám. 11081—1908. tkvi.

Árverési hirdetmény kivonat.

A székelyudvarhelyi kir. törvényzék mint telokkönyvi hatóság közhírré teszi, hogy özv. Geréb Károlyné székelyszentléleki lakos végrehajtónak Geréb Ferencz végrehajtást szonvodott ollenai vagyoni-közösség megszüntetése és jár. iránti végrehajtási ügyében özv. Geréb Károlyné érdekelte fél kérezo folytán a visszárverozést a végrehajtási törvény 185 §-a alapján Geréb Ferencz árverési vevő vezélyére, övezotit vevő bánatpénzének elvezetése mellett a vagyoni-közösség megszüntetése iránt, továbbá 25 kor. 30 fillér ödög felmerült alapárverési, továbbá jelen kéressel felmerült 20 korona költség kielégítése végett a szentléleki 103. sz. tkvben A + 3. sor. 304., 30J. és 307. hrsz. ingatlanra 3601 korona kikiáltási árban a c. 2. alatti bökobelezött haszonélvezeti jog fenntartásával az árverést elrendelte és, hogy a fenn-ebb megjelölt ingatlanok az 1908. évi december hó 14-ik napján d. e. 9 órákor Székelyszentlélek község házánál megtartandó nyilvános árverésen el fog- nak adni.

Árverezni szándékozók tartoznak az ingatlanok kikiáltási árának 10%-át készpénzben, vagy övadék- képes értékpapírban a kiküldött kezébe letenni.

A kir. tásék, mint tkvi hatóság.
Székelyudvarhelyen, 1908. nov. 3.
Mihály, kir. törv. öbiró.

Mosást, vasalást, fehérnemű varrást elvállal

Özv. Orendi Dánlalné

Szentimro utca 44. szám.

Sz. 873—1908. végrb.

Árverési hirdetmény.

Alulirt kiküldött bir. végrehajtó özennel köz- hírré teszi, hogy a székelyudvarhelyi kir. törvény- széknek 1908. évi 6360. sz. végzése folytán Dr. Nagy Samu ügyvéd által képviselt az Udvarhely megyei takarékpénztár felperes részére 1532 kor. 18 fillér tőkökövetelés s jár. erejéig elrendelt kielégítési végrehajtás folytán alpercestől lefoglalt és 676 koronára becsült ingóságokra a székelyudvarhelyi kir. bíróság 1908. V. 628/3. sz. végzésével az árverés elrendeltet- vén, annak a korábbi vagy felülfoglaltatók követelése erejéig is, amennyiben azok törvényos zálogjogot nyertek volna, alperes lakásán Székelyudvarhelyen, Battyány-tér 2. sz. n. leendő megtartására határ- időül 1908. évi december hó 12-ik napján d. u. 2 órája kitűzött, amikor a bíróság lefoglalt buto- rok, lovak, kocsi, hám, sertések, üreshordók és bor s egyéb ingóságok a legtöbbet ígérőnek készpénzfiz- zetés mellett, szükség esetén becsáron alul is el fog- nak adni.

Felhívtnak mindazok, kik az elárverezendő ingóságok vételárából a végrehajtató követelését meg- előző kielégítettetéshez jogot tartanak, hogy amennyi- ben részükre a foglalás korábban eszközöltetett volna és ez a végrehajtási jegyzőkönyvből ki nem tűnik, elsőbbségi bejelentéseiket az árverés megkezdéseig alulirt kiküldött írásban vagy pedig szóval beje- lenteni el ne mulasszák.

A törvényes határidő a hirdetménynek a bíróság tábláján történt kifüggesztését követő naptól számít- tatik.

Kolt Székelyudvarhely, 1908. decz. 1-én.

Nagy Lajos, kir. bir. végrehajtó.

Fogorvos Perl József

American Dentist

Székelyudvarhelyre érkezett, hogy a megkezdett fogorvosi munkákat befejezze.

Árverési hirdetmény.

Alólírott község előljárosága közhírré teszi, hogy Városfalva község korcsmáját 1908. évi december 16-án d. e. 9 órákor nyilvános ár- verésen 1909. apr. 24-től kezdődőleg 3 évre haszonbérbe adja.

Kikiáltási ár 250 kor., bánatpénz ennek 10 %-a.

Feltételek a községi bírónál bármikor meg- tekinthetők.

Városfalva, 1908. évi nov. hó 27-én.

Az előljároság.

Alma és széna eladó.

(Kossuth-utca 95a)

Pályázati hirdetmény

alsófoku ipar- és keresk. tanítói állásokra.

A székelyudvarhelyi alsófoku ipar- és ke- resk. iskolánál megüresedett összes tanítói állá- sokra pályázatot hirdetünk. És pedig az ipar- iskolához 4 közismereti és 2 rajztanítói; a keresk. iskolához 2 közismereti tanítói állásra, melyek közül egyik nyelvészeti, másik számtani szak. Heti órák száma: az ipariskolánál a közismereti órák 4—4 óra, a rajzórák 6, illetve 3 óra; a keresk. iskolánál 6—6 óra. Javadalmazás heti 1 óránként 80 korona a városi pénztárból félévi utólagos részletekben — Az igazgatói állás a megválasztott tanító sorából töltetik be, kinek javadalma évi 300 korona. Pályázhatnak azok a tanárok és tanítók, kik a Tanácsiskolai szer- vezeti szabályok 1893-ik évi 53, illetve 57-ik §§-ában közzétett minősítéssel bírnak. A pályá- zók kellően felsőrelt kérvényeiket a székelyud- varhelyi alsófoku ipar- és keresk. iskolai bizott- sághoz czimezve, f. évi december 15-ik Persián János isk. biz. elnökhöz nyujtandók be.

Figyelem!!

Szőlőoltványt, szőlővesszőt **ne rendeljen** addig, **mig tölem árjegyzéket nem kér!** Gyökeres oltványok **ezre 140 K. Delaware** * ezre **100 korona.** *

Cím: **Szigyártó Nagy Mihály,**
FELSŐSEGSD, Somogy megye.

Szám. 1102—908. kj.

Árverési hirdetés.

Alólikt község előjárósága közhírré teszi, hogy az Agyagfalva község tulajdonát képező korcsmabáza, mely korlátlan italmérési engedéllyel bír, három szoba, egy pincze és egy kis mellék épülettel 3 egymásután következő évekre 1909. január 4-től kezdődőleg nyílt árverésen haszonbérbe adatik.

Kikiáltási ár évi 500 korona. Az árverés 1908. december 20-án d. e. 9 órakor Agyagfalva községben a községi irodában tartatik meg, feltételek a községi bírónál bármikor megtekinthetők.

Agyagfalva, 1908. évi november 30-ikán.
Kegyi Zsigmond, Zongor Domokos,
kjegyző. kbíró.

Uj! Egészen új!

Nem kell már villonylámpa!
Petroleum izzókarikák. Lámpáink ezután szép villanyfényel égnek 50%, petroleumot takarítanak meg vele. Bármely petroleum lámpára tehető semmi átalakítás nélkül. Egy doboz mely elegendő 1 1/2 évre, 2 korona. Megrendelhető: **BERKA LIPOT** Előpatak (Erdély)
Nem robban! 1—10 Nem veszélyes!

Egy és két éves

szőlő-oltványok-ról

különböztetésű sima és vadvesszőkről szóló kimutatás megjelent.

Kívánatra bárkinek ingyen és bérmentve megküldi a

Vállalati szőlőtelep
Billéd, Torontál megye.

KOSSUTH-UTCZA 27. sz.
alatti emeletes kőház és Bem-u. 13. sz. a. földszintes kőház eladó. Felvilágosítást ad Szakáts Zoltán Parajd. Telefonoz. B.

A készlet gyorsab eladhatása miatt

Caspari Frigyes és Társai
Medgyes. (Nagyküküllöm.)

FAISKOLÁI

leszállított áron ajánlják összes faiskolai cikket, u. m.: magonc, kómagu és csont r gyümölcsfákat, pöszméte és ribizske cserjéket, málnákat, földi epret, díszcserjéket, gyümölcsfa vadonczokat, sövénynek való tülevelű fákat, rózsafákat, stb.

Arjegyzék kívánatra bérmentve.

Sz. 2709—1908

szb.

Udvarhelyvármegye székelyudvarhelyi járás főszolgabírája.

Haszonbéri hirdetés.

Kápolnásfalu község tulajdonát képező „Homoród” gyógyfürdőt a hozzátartozó területtel, hideg- és melegfürdőkkel, az ivóvizek szabad és díjtalan használatával, a fürdő és laképületekkel s azoknak összes felszereléseivel, jégveremmel, korcsma és vendéglővel Kápolnásfalu község házábanál 1908. évi **december hó 14-én** d. e. 10 órakor kezdődő nyilvános árverésen 1909. június hó 1-től 1912. évi szeptember hó 1-ig terjedő időre haszonbérbe adja. Amennyiben az együttes kiadás nem sikerül, tulajdonos község a vendéglőt és korcsmabázat külön-külön is bérbeadja.

Részletes feltételek alólirott főszolgabírónál és Kápolnásfalu község előjáróságánál megtudhatók.

Székelyudvarhely, 1908. november 27-én.

Dr. Demeter, főszolgabíró

TRISKA J.

Erdély első zongora nagy raktára

KOLOZSVAR.

Ajánlja hires bel- és külföldi czégek-től eredeti zongoráit, piáninoit, saját gyártmányu czimbalmaikat és ujonnan berendezett hangoló és javító műhelyét, melyben használhatatlan, régi zongorák a technika legújabb vívmányai alkalmazásával javíttatnak szakzszerűen, gyorsan és pontosan.

Telefonsz. 419. Olcsó bérlet.

Részletfizetésre is!
Tíz évi jótállás!

Mindenféle szerviz edények.
Utazó bőröndök. Gyermekkoscsik. Bőr árúk.

Karácsonyi és ujévi vásár.

Vau szerencsém a n. é. vevőközönséget értesíteni, miszerint igen nagyválasztékú

gyermekjátékok, Karácsonyfadíszek és felüőttek részére való tárgyak már megérkeztek

és azokat el nem ért legolcsóbb áron árusítom el. Kérem azok szives megtétekintését.

Szentpétery Gergely.

Vendéglő.

Az Ekonomia kölcsön és takarékpénztár részvénytársaság bérbeadja a tulajdonát képező Kőhalomban, az Alsó-utczában 93. összeirási szám alatt fekvő kávéházzal egybekötött vendéglőhelyiséget három egymás után következő évre, és pedig 1909. évi február 1-től, 1911. évi december hó 31-ig terjedő időre. — A vendéglő helyiséghez, mely igen kedvező helyen fekszik, tartozik két nagy vendégszoba, egy nagy udvar kocsai színnel, faszín, két nagy istálló, egy nagy betonozott 88 m³ tartalmu jégverem, egy nagy kert és teke pálya. — Az évi bérösszeg 1600 korona.

Felkértnnek tehát mindazok, kik ezer bérletre reflektálnak, hogy erre vonatkozó ajánlataikat legkésőbb 1908. évi december hó 20-ig az alólirott igazgatóságához terjesszék be, a hol a bérletre vonatkozó egyéb feltételek is megtudhatók.

Az Ekonomia

kölcsön- és takarékpénztár igazgatósága.

Tisztelettel értesitem a nagyérdemű közönséget, hogy

Karácsonyi és ujévi bazáromat

Kossuth-utca 43. sz. a. megnyitottam.

Játék és díszműárak a legolcsóbban és a legszebb választékban kaphatók. Egyidejűleg értesitem a n. é. közönséget, hogy főüzlötombon is, tekintettel az áru-raktáron fölhalmozott nagy választékra, minden névű nevezendő árak a legmelyebben leszállított áron találhatók. Teljes tisztelettel

Drágomán S. J., Ifj. Drágomán Domokos